

Česká historická fantasy jak má být – Memento mori editora Ondřeje Jireše

22. červenec 2009, [Jan Nohovec](#) | [Přidejte komentář](#)

Kdo nezná antologie Ondřeje Jireše, jako by nebyl. Každá z nich je reprezentativním a povětšinou vysoce kvalitním svazkem, který osloví široký okruh čtenářů. U Memento mori to platí dvojnásob – každý si v něm najde to své, avšak u každého to bude něco jiného.

Jak editor předznamenává na začátku, celou sbírkou se jako neviditelná vlákna line hned několik motivů. Kromě přelomu středověku a novověku to je hlavně střet Boha s Ďáblem, křesťanství s pohanstvím či islámem, a v neposlední řadě i titulní výzva „Memento mori“ – „Pamatuj na smrt“. Jak už jsem předznamenal výše, každý si ve sbírce něco najde. Těžko však říct, co to bude. Ve výčtu se nebudu držet pořadí v knize, ale budu se snažit jít právě po motivech.

První, co bezpochyby napadne člověka při nadnesení přelomu středověku a novověku, je bez diskuzí rozkvět renesanční Itálie. Sem se vydaly **Alexandra Pavelková** a **Jana Jůzlová** ve svých příbězích **Barva** a **Kanál mistra Leonarda**. Ačkoliv každá povídka vznikala samostatně, mají mnoho společného. Obě autorky si zvolily kolébku renesance, obě jsou to ženy, které sice umějí psát, ale nejsou zrovna ikonami české fantasy, obě se snažily zobrazit prostředí věrně, obě vpletly do svého textu jakousi skrytou poetiku, obě si zvolily za hlavního hrdinu muže. A obě napsaly povídku, která je pěkná a čtivá, ale ve své podstatě průměrná. Zbývá už se jen zmínit o tom jediném prvku, který obě dílka odlišuje – o ději. Alexandra Pavelková se vtělila do Sandra Botticelliho, který se chová jako správný renesanční umělec a chodí po městě, pije, rve se a jinak společensky žije. Příběh se točí kolem jeho učedníka, který maluje neskutečně živé postavy, a kolem vražd několika dívek, z nichž každá stála Botticellimu modelem. Jana Jůzlová si zase za hlavního hrdina vybrala někdejšího šlechtice, toho času prostého stavbaře v zapadlém přístavu, za nímž přijde slavný Leonardo Da Vinci s nápadem postavit kanál, který by z chudého rybařského kotviště učinil po příslušných architektonických úpravách bující centrum obchodu.

Pokud máme zůstat u skrytě poetických textů, musíme se zmínit o **Leonardovi Medkovi** a jeho **Kaltenštejské princezně**. Ta je příběhem o dvojici rytířů, kteří se zastavují na hradě Kaltenštejně a při tom odhalují, že zde hradní pán provádí nebezpečné čarování s démonem. Těžko říct, jak vlastně autor tuto povídku zamýšlel. Podle historických detailů to místy připomíná Husitskou trilogii Andrzej Sapkowského, podle čarování starou pověst a podle krátkého, přímočarého děje a závěreční pointy poměrně levný šprým. Ačkoliv text nepostrádá Medkův osobitý okouzlivý autorský jazyk, Kaltenštejská princezna je bez diskuzí nejslabším příspěvkem antologie.

A u osobitého stylu a rozpačitého vyznění i zůstaneme u **Nového světa Františka Novotného**. Autor Valhaly se tu totiž představuje tak, jak ho již známe. Jednak většinu času tráví na moři (což by zase až tak nevadilo) a jednak mísí hned několik naprosto neslučitelných časových linií (což už vadí dost). Ačkoliv hlavní těžiště příběhu se odehrává před a na výpravě Kryštofa Kolumba, v krátkých prostřizích se dostáváme i jinam. Konkrétně do severní Ameriky za domorodými indiány, kteří se odřízli od světa bezedným vodopádem, do Evropy, kde templáři stále skrytě existují i po tom, co je dal francouzský král vyvraždit, a nakonec i do současnosti, kde malá potápěčská výprava hledá trosky Kolumbovy lodi u pobřeží Floridy. Jak je Novotného dobrým zvykem, jeho příběh je seskládaný ze zprvu roztržitých kousků, které se však v průběhu čtení dávají jeden po druhém dohromady a ve výsledku působí epicky, výpravně a hlavně monumentálně. Fanoušky autora a Valhaly bezpochyby potěší, nicméně odpůrce či nezasvěcené čtenáře zaujme, ale nenadchne.

Tak to by bylo. A teď k té zbylé hvězdné trojici. První z nich je **Pavel Renčín**, nová hvězda české fantastiky, čerstvý držitel Aeronautila za svůj román Zlatý kříž a autor, jemuž nedávno vyšla povídková sbírka Beton, kosti a sny. Ten se svou titulní povídkou **Memento mori**, která i celý sborník otevírá, zabývá stavbou pražského orloje. Zapomeňte na mistra Hanuše, tady úřaduje na zakázku sv. Petra dvojice neznámého zkušeného hodináře a studenta Pražské univerzity. Při čtení krátké hříčky, která nenásilně, hravě a vtipně zpracovává Jiráskovu pověst, se čtenář neubrání srovnání s nedávným animovaným filmem Kozí příběh. Stejně jako tam je Renčínova povídka plná bodrosti pražských občanů a nezaměnitelné pohádkovosti.

Další perlou sborníku je **Petra Neomillnerová** se svou povídkou **V náruči boží**. Všem čtenářům, kteří autorčin styl znají, bezpochyby vrtalo hlavou, co si vlastně autorka dokáže v rozmezí středověku a novověku najít tak přitažlivého. Odpověď je jednoduchá – čarodějnické procesy. Do malé vesničky na českém venkově přichází mladý inkvizitor Lazar, aby zde našel čarodějnice v místní bylinkářce Katuši a několika dalších ženách. Ačkoliv v příběhu nechybí autorčin oblíbený styl „sex a krev“, hlavní roli zde tentokrát hraje psychologie obou nejvýraznějších postav. Katuše i Lazar jsou dopodrobna popsáni a pak proti sobě postaveni, aby dospěli k nevyhnutelnému konci, který se vlastně dá tušit již od začátku. Právě tady je lehce cítit, že povídka byla napsána na objednávku a autorka se v ní nijak nevyžívala. Proto se tu a tam objeví malá chybička či věc, která by se ještě dala rozvést, ale i tak je text napsaný výjimečně profesionálně, což se Neomillnerové nedá v posledních letech upřít.

Závěr nejen recenze, ale i povídkové sbírky tvoří nový příběh **Juraje Červenáka**, monumentální ochutnávka z nového autorova projektu **Kapitán Báthory**. Příběh **Turkobijce** sleduje chudého šlechtice z Transylvánie, který po boku svého přítele Bartoloměje bojuje v bitvě u Moháče s Turky. Po tom, co jsou křesťanská vojska poražena, hrdina nehrdinsky prchá z bojiště a míří do svého domova, aby odtud stihl odvést svou rodinu, než i nad jeho statkem zavlaže půlměsíc. Na cestě se však dostává do neprostupných močálů, kde náhodou potkává i jistou důležitou historickou postavu se svou družinou. Už si z hodin dějepisu vzpomínáte? Červenákův text je bez diskuzí nejlepším příspěvkem do antologie a ještě lepším úvodem do nové série. Ukazuje se, že autor skutečně ve svém oboru umí chodit a když jednou zaměří, tak se vždy stoprocentně trefí.

Celkově je Memento mori poměrně vyváženou a kvalitní povídkovou sbírkou, kterýžto dojem dotváří i výborné ilustrace Jany Šouflové, obálka z dílny Michala Ivana a pevná vazba. Jediným negativem, který kazí dojem z knihy, je fakt, že sbírka mohla být delší. Sedmero autorů se i s omáčkou kolem vešlo na tři sta stran a to editorovi dávalo možnost oslovit ještě větší počet spisovatelů a obohatit první příspěvek do cyklu **Fantastická historie** i o další hlasy české fantastiky. Zamrzí neúčast takové Františky Vrbenské, Jany Rečkové či Jaroslava Mosteckého. I tak se však Memento mori nedá než doporučit.

Název originálu: Memento mori

Editor: Ondřej Jireš

Obálka: Michal Ivan

Ilustrace: Jana Šouflová

Počet stran: 296

Vydal: Triton, Praha 2009

Doporučená cena: 298 Kč

Hodnocení: 80%

Sdílet článek:

Přidejte příspěvek do diskuze

Pro přispívání do diskuze musíte být [přihlášen/a](#).